

KIS-CZELL ÉS VIDEÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGŐLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap.

feljelle: »Küldelem az igazságért!«

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre 1 forint — kr.
 Fél-évre 50 pengő — " — " 10
 Hirdetések árszabály szerint számítottak.

FŐSZERKESZTŐ:
HUSS GYULA.
 FELELŐS SZERKESZTŐ:
HUSVÉTH SANDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám. Ide intéseknél a lap szerkesztői és anyagi részét illető kérdések. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Milliók víz alatt.

Kis-Czell, szept. 30.

Az elmúlt néten egy jajkiáltás volt az egész magyar Dunamente. Az Ausztriában őrtént esőzések tengerré növelték a mi szép Dunánkat s rémületet és kétségbeesést kellett mindenütt, ahol elvugott haragos áradata. A megdagadt folyam nemcsak ott lépte túl medrét, ahol a partok védtelnek, de sok helyütt ott is, ahol a kultúra nagy áldozatok révén mért földnyi hosszúságu védműveket emelt, védműveket, melyeknek most kellett volna megállania a tűzpróbát. De sajnos, nem állották meg!

Negyedmilliónál jóval több holdi terméscsodort borít ölnyi magasságban a Dunának szennyves, hideg vize. Hamarjában nem is tudjuk elősorolni a károkat, melyeknek templomtornyai, ládtetői parányi szigetként meredeznek elő a beláthatatlan áról. Tornyokban, háztetőkhöz húzta meg magát a lakosság, hogy pusztát életet megmentse. Ehezve, fáru várják a veszedelem elmulását és ha elmúlt — nyakukban szakad a kegyeleten tél! Ki tudja még most, hány házat döntött össze a vízár? Ki nyújt majd hajlékot a hajléktalancoknak?

A statisztika majd pontosan meghatározza, de már most is bizvást állíthatjuk, hogy milliókra rug a kár

A csapás okát ne abba keressük, hogy az áradás rendkívül nagy volt, a nyugat nagy folyónak áradása vehemensebb szokott lenni, — anélkül, hogy ily nagy veszedelmet zudítanak a partokra. Ennek a vízáródsának az az oka, hogy Dunapartunk s egyáltalában minden nagyobb fölönk partvidéke tökéletlenül van megvédeve. Nem vádolhatjuk az államot azzal, hogy a tolyamszabályozás és partvédelem közzelejkaira nem áldozott eléggé. Millió és millió forint nyelt már el a közjövdelemekből a Duna, egyrészt a kotrás, kőhányás, mederrendezés, másrészt az állam költségén épült gátak, töltések s azonkívül a magánosok által fentartott, de földmívelésügyi kormány által segélyezett ármentesítő társulatok.

De ez a sok pénz nem elég. A legújabb keserves tapasztalatok azt bizonyítják, hogy csak félmilliót végezünk. Nemcsak az ilyen nagymérvű, de bizvást állíthatjuk, hogy minden nap nap áradás rettenetesen tartja a partmenti lakosságot. Minden tavasszal és ősszel joggal fogja el a folyammenti földművest a félelem, hogy nem juttatja-e koldusbotra a megdagadt folyam, mely még mindig erősebb a partoknál!

Ismételjük: nem az államon volt az a félmunka, tisztán közpénzből nem lehet Magyarországot ármentesíteni. Büdcsénk azt száz év múlva sem fogja megendni. A fél-

munka vádja az érdekelt magánosok indolezeidáját terhelik. A vízáródsokról szóló tudósításokban olvassuk, hogy a köznépsokhelyütt vonakodott részt venni a töltés, vagy parterősítési munkálatokban. A saját verejtekkel szerzett és megtartott vagyonának megmentéséről volt szó, a földmives megsemm ment ki a gátra dolgozni — ilyen a nép veszedelem idején, hát még amikor nincs közvetlen veszély! Hallani sem akar arról, hogy a védművek létesítéséhez pénzével és munkájával hozzájáruljon.

Igaz, vannak ármentesítő társulataink, de milyen csekély számban. S ezeket is nagyobbára nagybirtokosok alkotják. A négyed fél és telkes gazdák óriási százaléka még mindig nem barátkozott meg avval a gondolattal, hogy, ha egyszer tekintélyes ádozattal járul hozzá a védművek létesítéshez, egyszer és mindenkorra megszabadul a vízár veszedelmétől. S így aztán az egyill határ ármentesítve van, a másik nincs, elönti hát a víz mind a kettőt.

De talán a közelmúlt napok katasztrófái meggyőzték az elmék makacsságát, a fái arraval lelkes ármentesítő veszik kezükbe az általános ármentesítés ügyét, ha társadalmi uton, határról határra kapacitálják a lakosságot, a derék fáradozás nem lesz eredménytelen. Es lehet, hogy a legközelebbi ronboló ereje meg fog törtüni a mi-

A szerelem rabja.

— A „Kis-Czell és Vidéke” eredeti írója: —
 Irta: Steganyler Ernő.

(Folyt. az 12. sz.)

Czigányok jöttek. A balatoni vendéglő mulató Cérés polgári széledtek átdobzékolt éjszaka után — megérdemelt nyugalomra. Kalapjukat félrekapva fűtőrészeket, dudolgtattak. Nevetgelve néztek fel a csillagos égboltozatra s mulattatta őket az a látvány, hogy a csillagok kalamajkát járnak odafenn és pedig gyorsabb vagy lassabb tempóban, aszerint, amint erősebb vagy gyengébb itál kábitotta agyvelőjüket Szóval illuminált állapotban voltak a füstös cigányokkal egyetemben,

száraz faja nem éppen bájos hangjai kíséretében. Villámként hatott emberekre egy hang. Mint mikor a ketreczébe zárt Encvad varáca előtt fülbántó hangszerrrel trilláznak — dul-ful dühében, ő is e nem éppen kellemesen kicsalt hangoktól dühé érzelenülilaga felkobácsolva futott fel a parkhoz, hol nyakon ragadva az illúzióba mérült Morét, kérte, rimázkodott neki: huzza el nótáját, amit anélkül is tudhat.

A meglepett cigány reszketett félelmében, mint a nyárfalevél. Egy pillanat alatt ottermittem mellette, hogy megfietsem neki az előtte talány-nak látzó mondasát s megvédjem őt az esetleges bántalmazástól. Majd fülbe sugtam az egész valójában megrendült cigánynak az ő szomorú dalat, amelyet oly sokszor hallottam töle dalolni: mikor még maga is tudta hogy szerelembe bele. Hallottam sokszor, mikor bezárt ajtóik mögött az ablakon keresztül dudolgatta magában.

Czigányunk megnyugodva, hogy nincs egyedül egy előtte ismeretlen modoru emberrel, visszanyerte előbbi jó kedvét, mely ajkai körül naiv mosolyban nyilvánult. Hozdáját ajkához téve s a titokzatos nyílt felhomályban mesélni, szívből eredő hangon rákérdezte:

Elrabolta a Balaton a kedvelem tölem? Minden este sírva kérden, hogy mi let' boldi, Sírva kérden a haboktól, merre fekszik hol van De a habok csak azt mondják, azt szorgok: Lent a Balatonban —

A halk zizegással egymás mellé simuló habok mintha simának. A széles levelei plátánok susogó lombjai misztikusan rezegtek össze, mintha versenyt regélnének egy szomorú élettörténetet.

Refrainjét játszotta a cigány, mikor bágytag szemének egy mozdulattal hallgatásra hívta fel a figyelmét.

kodni. Megmutatá azt a kis talpalattnyi hely-t, amely legutoljára csókolta a kedves lányomat. megmutatá azt a karfát, a melyről a hullámok mélyébe vetette magát. Hícsert akkor — monda — lomba fellegek uszátkalt a két égen, szinte a földet sűfőrték szányaikkal. Szép fehér lepel takarta el a b. rna hullámos rónaságot. A havas tóví mérgesen orgonált, szembesapva a dideregve tovaroháló embert. Ő id: jött ki, hogy bucsút mondjon a galád vízágnak. Nem szó't senkinek, nem szó't nekem, nem szó't annak a hitvány, alávaló embernek, ki gyalázatos eszközil használta fel ideális bálványomat. Ebbe nézd cigány, ebbe a karfába fogózkodott, hogy a Syrének szolgálai a jugszav' vízzel mosták le róla a rajta történt gyalázatot. Végknt — mert megölte a becsületet

Itt egy percere megállott beszédében. Rendelen ruháit megigazitotta, gúnlor haját megimitva körülnézett, mint aki nagy utra készül.

Arra is ment szegény. Intettem a cigánynak, huzzon egy vigat mely elterelné figyelmét a babraltól — de hiába. Huzzot az szobbnél-szobhat keservesebbél, keservesebbet — de haszlatlan.

Rémes gondolat villant fel agyamban, amint megláttam a kétségbeesett embert magára keresztet vetni. A halál iszonytatót kepe tűnt fel előttem, s kristálytisztá tó tükrében amint a hullim mely homályban a víz lakók chimeráival vár egy reményte jet ifut. Ahig, hogy az a látój minny jelenik meg előttem, egy éles sikoly hasitá át a levegőt, hasonló ahhoz, amilyent éjszakák idejé. Nubin párduezi visznek véghez. A rabba lett szív keresett megnyugvást, vizsgálatást . . .

A habok már-már összecsaptak feje felett, hogy a hullámsírbn keresett önmeghasonást citemessék.

Jubieskolása s a megunt, eldobott élet után való kipaszodása figyelmeztette az éjjeli mutikókat, ezadag szakmányival a moló felé tartott halászköte. A moló felé tartottak. A zene előbbi bájos hangjait csalogatták őket a most már elboruló gyászos hely felé. Jökor jöttek. A leggazdagabb, legdicséretreméltóbb szakmányukat meguonhették a deris, napsugaras életnek.

A k . . . i kórház egyik félkájében a haljál sívólik egy megtört vézna alak. Körilote 30-40 barátai állanak, kik sajnálkoznak ifju életén — a halászkok ismerték őt már régen, miguk elé varazso ták képét, azokban a szép balatoni nótákban, amelyek még akkor láttak napvilágot mikor deris tavaszról, holdvilágos éjszákáról, de többet egy szóke kis leányról ádolt fiába aggódó szeretet, hiába a leggonosabbapotas a tél lelhelte kékre festete arcát. Leccukodott

egylet életében, a pályamunkák bírálatába becsatkozott. Mind a 3 tétele érkezett be. 2-2 munka, melyek közül jutalomra méltónak ítélte a következőket:

1. „Az Úr Jézus istensége. Szent János evangéliumának 9-ik fejezete alapján”. Kidolgozta: Vass Jenő, IV. éves hh. Jutalma 1 arany.

2. „Szent Pál apostolnak a zsidókhöz írt levele. Szabatos magyarságu műfordítás a Vulgata alapján”. Deutschbauer Ignác IV. éves hh. és Fabian Gábor III. éves hh. fordításáikért 1-1 arany jutalomban részesültek.

3. „Jézus szenteséges Szivére vonatkozó szentírás helyek rövid fejtegetése”. E tétel alapos kidolgozásait Klekl József II. éves hh. nyert 2 arany jutalmat.

Egyéb jelentéktelenebb ügyek elintézése után, szavazás útján Gyutz Pál III. éves hh. és Baurek Kálmán II. éves hh. bírálókka, Fandi Ferencz és Töke Károly I. éves hh. aljegyzőkké, Farkas Lajos és Sodonits István I. éves hh. alkönyvtárosokká választották meg.

A gyűlés tényét jelenlétükkel emelő praefectus és spirituális-urak az egylet tagjainak főleg az egyházi szónoklat művelésének hasznosságát, fontosságát módozatait fejtegették a tagok feszült érdeklődése mellett.

A gyűlés az elmök halalmajával ért véget.
T. L.

HIREK.

A mártyrök gyásznapja.

Ott a világsi várnál e nemzet szomorú végű szabadságrért történt élet-halál harcának leádozó napja felszázados évfordulóját fogja gyászolni jövő pénteken október 6-án hazának minden kegyeltes fia.

A szabadságharc történelmében gyászkeretes lapokkal örökítették meg annak a tizenhárom magyar vitéznek vértanu-halálát, kiket nem gátolt megadásokban a halálfelelem; lelki megnyugvásuk teljes büszkeségével léptek a vérpadra: meghalni hazájuk szabadságrért, nem félve a pribékek palosától, mely még ma is e nemzet sorsa felett lebeg, hogy elfojtsa a szívek kegyeltes érte meit a szabadságharc vértanu gyászos emlé napján: mert a szent szabadság mártyrjainak vér hullása örökre megbélyegezte a pribékeket, kik a jóságos király kegyelmét is vérral fertőztették.

Most mikor az egész nemzet kegyeltes a vértanuk sirja felé fordul, hát akkor, mint bűnös kainok, sokan gyáván elbujnak, — hogy ne kísérte őket a lelkiismeret — a mártyrök boszúért kiáltott veráldozatra.

Nem is ünnepleni való alkalom ez, nem arra való, hogy vigságokat rendezzünk a vértanuk tiszteletére, hogy bankettekben kölcsönös dicsérediókat zengjenek az élők: miniszterek, főispánok, polgármesterek, stb.

Hanem végig a hazán konduljanak meg a harangok a mártyrök e gyásznapján s minden templomban, iskolában kegyeltesen áldozzanak a nagy hősök emlékezetének, kik e hazáért meggyilkoltattak.

Az ország minden részében készülnek is megünnepleni, 1899. október 6-án lemeszárolt 13 aradi vértanu halálának 50 éves évfordulóját.

Azok a nagyok, a nagyok nagyjai, kik imádozt hazánk szabadságrért vértanuságot szenvedtek, megérdemlik, hogy értük az egék Urához forró imát bocsszunk.

Felkérjük a nagy ha afiságról ismert fido Hollósy Justinian apát urunkat, hogy e nagy napnak méltó fényvel való megünneplése, illetve a gyász istentisztelet iránt intézkedni kegyeskedjék.

— **Személyi hír** Dr. Károlyi Antal, vérmegyei alispánja szeptember 24-én városunkba érkezett és a vb kis-czelli takarékpénztár csődjéhez tartozó Kemenes-Mihályfai birtokot 125,000 forint megvásárolta: Két napi itt tartózkodás után hagyta el városunkat.

— **A szabadságra helyezett milliós sikasztó.** Csak nem régen hangzott el a művelt világ szörnyű híréte — a francia militarizmus által elkövetett — az igazság arcuzalcsapása folytán. Ott a katonai klíkk-uralom kiszemelte magának az áldozatot s hamis okmányokkal — melyeket a bűnös lelkek esküvel pécéltettek — számtételre ítéltették; de a nyugvó lelkiismeret, a közvélemény felhaborodása az igazi bűnösök bűnhődését is kinyerte, míg az ártatlant a közelmúltban szabadságra helyezték. — Mikor a világ elfeledt immar napirendjéről, itt a törvény szabadságra helyezi a milliós sikasztót. Rosenberglajost, ki egy egész generációt megrabolt. Mint hogy egy közelmúlt lapszámunk vezető cikkelyében megírtuk, a törvény ilyen igazságtalansága méltó felhaborodásra fogja ingerelni a közvéleményt ami már széles körben észlelhető is. Az a csekély biztosíték nem nyújthat elégteltelt a karosultaknak, nem adhat megnyugvást az igazságot élveinek. Azért reméljük, hogy a kir. tábla, ezen hitározatát a kir. Curia megsemmisítő végzése fogja követni.

— **A m. kir. állmvasutak szombathelyi üzletvezetősége** az alábbi átiratot, intézte Kis-Czell város előjáróságához, melyet közérdeklő voltanál fogva itt közlünk. Az átirat szövege ez:

Kis-Czell nagyközség

tekintetes előjáróságának

Kis-Czell.

A kereskedelmi miniszter ur 6 nyomeltősségének f. évi augusztus hó 22-én 5220/V. 899. sz. magas rendelete folytán Kis-Czell alkalmas bővítése keretében a temető melletti utjától, a kis-czell—pápai törvényhatósági uton volt átjáróhoz a pályával párhuzamosan, a mostani anyaggyödrt átveretöt utat is ki kell építenünk.

Hogy az ut építését megkezdhesük, megkeressük önimet, sziveskedjék sürgősen intézkedni czíránt, hogy a kérdéses anyaggyödörbe vezető utárokából a víz másnyire vezetessék, hogy az anyaggyödör, amelyből a víznek lefolyása amugy sincs és a mely terület különben sem szolgálhat a városi vizek befogadására, az ut kiépítésének idejére legalább némi lékiszáradjon.

A t. előjáróság sürgős intézkedését annál inkább kérjük mert az utnak a vizek el nem vezetéseből származó késédelmes kiépítésért felelősséget nem vállalhatunk.
Szombathely, 1899. évi szept. hó 26-án

Potyondy

üzletvezető.

E tárgyban a városi előjáróság szeptember 30-án ülésezett, melyről tudósításunkat jövő számunkban közöljük.

— **A király nevenapja.** Ó Felsőégének október 4-én nevenapja lesz. Ebből az alkalmából a Nagy-Boldogasszonyról nevezett budavari koronázó templomban d. c. 10 órákor ünnepélyes szent misét fognak mondani.

— **A m. kir. posta új bérháza.** A kis-czelli m. kir. postahivatal szeptember hó 25-én költözöködött a Kossuth Lajos-utczán ujonnan épült bérháza.

— **Hivatalvizsgálat.** Folyó hó szeptember 18-án a városháznál Szabó Péter szolgabíró által megtartott hivatalvizsgálat alkalmával minden a legnagyobb rendben találtatt.

— **Az iparos katonák szabadságolása.** A honvédelmi miniszter rendelkezéleg tudatta a katonai hatóságokkal, hogy a szolgálati kör sorrendjében történő tartós szabadságvesztés az ipari munkások közül azokat vegyék első sorban figyelembe, a kik valamely ipari szakiskolát végeztek.

— **Alakítsunk meg a kis-czelli „Férfi-Dalkör”-t.** Egy közéleti lapszámunkban mar szóvá tettük, hogy néhány lelkes ifju azon fáradozik városunkban, miszerint a volt kis-czelli dalárdát újból megalakíthatnák. Most újabban Hettlinger József, ambiciózus fiatal tanítónk élén felhívást intéztek a polgársághoz, melyben meghívataknak az alakítandó dalárdát érdeklő t. polgárok a ma, október 1-én, a „Korona” vendéglőben tartandó értekezletre, megbeszélendő az alakítás módozatait. A felhívást már számosan aláírták s alapos a reményünk, hogy ezen szép társadalmi intézmény mihamarabb életet fog nyerni. Tegye magáévá mindenki az alakítandó dalos-egylet jóra való nemes célját s legközelebb alakítsák meg a kis-czelli „Férfi-Dalkör”-t.

— **Táncvigalom.** A kis-czelli fiatalsság 1899 évi október hó 1-én a „Korona”-vendéglő dísztermében, jótékony célú táncvigalmat rendezett. Belépti díj: 1 korona, családjegy 2 korona. Felülfizeték köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdté este 8 órákor.

— **Tűzek.** F. évi szeptember 23-án Bobán ismeretlen okból 2 szalmakazal gyuladt ki és égett el. Szerencsére azonban a esendes időben mas nem esett áldozatul a tűznek. — Szeptember 15-én pedig a szomszédos veszprémmegyéi Kérta községben a nagy szélhárny közepette ütött ki a tűz Takács Andras házában s csakhamar 6 ház fedelét semmisítette meg a pusztító elem.

— **Értesítés.** Az a három vásári szobtolva, kik a már lapunkban is ismertetett gazsággal rabolták meg a legutóbbi országos vásáronkon néhány megvesztett polgárt, a hatóság börtönében várják a jól-megérdemelt büntetést. Azért mindazokat értesíti a kis-czelli csendőrség, kiket az ismert tolvajok megkárosítottak, hogy legközelebb náluk jelentkezzenek, föl a tettesekkel szembeíthetők lesznek.

— **Jókai nászuton.** Nagyobb meglepetés alig érte egyhamar a magyar nemzetet, mint a minap a nikor koszorus költője. Jókai Mór megházasodott. Felcséguil vette azt a fiatal drámai színésznőt, a ki Jókai Muzsáját a színpadon oly zengzetenesen szólaltatta meg, akár felszárdalld celölt a költő első hitvese, Laborfalvi Roza. És az igazi „arany ember” az öreg Jókai szívében ismét föllángolt az a szenvedély, a melyet ezer nyilvánulásában oly hatalmasan festett le regényében. Mintha csak nyomtalanul röppent volna el fölötte az az ötven esztendő, hogy a 48-as idők híres márcziusi ifja a szabadságharc felszázados ünnepi esztendőjében mint fiatal férj násztra kel. A „nagy idők tanuja” Itália kék ege alatt, az örök napugárban furdó Sziaczihiában utazgat új szerelmével. Az egész nemzet áldása és a „BUDAPEST” olvasóközönségének meleg érdeklődése kíséri az örök ifju költőt nászútján, az a lapé, mely Jókai esküvőjéről épen úgy, mint a legérdekesebb politikai, társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi eseményekről a leggyorsabban, hiven és kimerítően értesíti olvasót a „BUDAPEST”-e mellett a legelősebb politikai napilap. Előfizetési ára: egész évre 12 lrt, félévre 6 lrt, negyedévre 3 lrt, egyhóra 1 lrt. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapestben, Sarkantyus-utca. 3-ik sz. a.

Hetivásár.

(Saját tudósítónktól.)

Kis-Czell, szept. 28.

E heti hetivásárunkon elég élénk volt a forgalom; a gabónáhozatal azonban, az előbbi gabónapiacokhoz arányitva, gyengébb volt, miert az árak is nyomottak. A különféle gabnafajok árai így alakultak:

Buza	8-10—8-20
Rozs	6-10—6-20
Arpa	6-05—6-10
Zab	5—5-10

Budapesti gabnatőzsde.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, szept. 29.

Az idő őszien hűvös, esős. A vizzálas rohamosan emelkedett és a Dunának a vidékén bekövetkezett aradások nagy károkat okoztak. A külföldi piacok üzletmenete gyenge, a speculáció tartózkodó. Átvalyi természet viszonyított hiányon kívül panaszokdótt a felől is, hogy a buza tulsók esőzés folytán minőségében is szenvedett. Nalunk a kenyérmagvak iránt élénk volt a kereslet.

Buza a hét elején igen élénk keresletre talált, amelyen a kedvező liszteltek hatása alatt az összes malinok részt vettek, az irányzat később lánlyta maradt, a malinok jó vételkedve daczra az árak fokozatosan, körülbelül 10 krral csökkéntek. Finom buzáak szállitásra szilárdan tartottak maradtak.

Rozs csak mérsékeltlen volt forgalomban és minőség szerint 6.40.

Arpa a árak keveset változtak és tiszavidéki állomásokon 5.50—5.85 jobb minőségűek 6—6.50 prima 6.75 frt volt elérhető.

Zab a hét böven van kínálva, a fogyasztas azonban jobb érdeklőlést tanusított és így az árak fokozatosan 10—15 krral emelkedtek. Szin és tisztaság szerint 5.10—5.50 frton kelt.

Tengeri 5.15—5.20 frt.

Egy 17 soros teljesen új „Hungária” sorvető gép igen jutányos áron eladó. Megtekinthető Rosenheim Ferencz lakatos-mesternél K. Czellben.

